

Így helyes!

A nappali menetjelző lámpa használata

2. rész

A nappali menetjelző lámpák kialakításának, elektromos kapcsolásának és elhelyezésének követelményeit a cikk első részében már említett 87.R., 48.R., valamint az MR. előírásai tartalmazzák.

Az utólag felszerelhető izzós vagy LED-es nappali menetjelző lámpák eltérő belső kialakítással, többféle formában, méretben, valamint a felszerelés/beszerelés tekintetében különböző kivitelben készülnek.

Természetesen nem mindegy, hogy milyen lámpát, hova és miként helyeznek el (**1-2. ábra**).

1. ábra

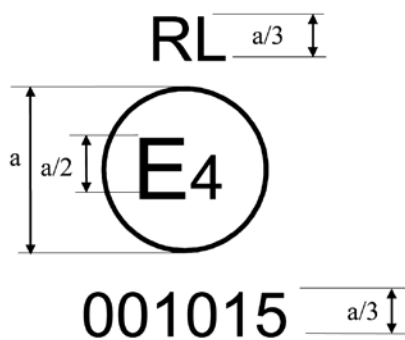
2. ábra

E lámpák iránt érdeklődők az alkalmazással kapcsolatban számos kérdést tesznek fel. Milyen izzót kell beletenni? Milyen fényerővel világít? Hány méterről látható a fénye? Stb.

Ezek fontos részletek, de külön-külön nem meghatározóak.

Az MR. 55/B. § (1) követelménye, hogy az alkalmazandó lámpa rendelkezze jóváhagyással, azaz feleljen meg az ENSZ-EGB 87. számú előírás követelményeinek.

Ezt tanúsítja a lámpán lévő jóváhagyási jelcsoport, melynek tartalma és kivitele, a 87.R. alapján általános vonatkozásban a példa szerinti (**2. ábra**).

A jóváhagyási jelcsoportból kiolvasható, hogy az adott lámpát Hollandiában (E4) hagyták jóvá 001015 szám alatt. A jóváhagyási szám első két karaktere (00) azt jelzi, hogy a jóváhagyás az eredeti (még nem módosított) előírás követelményei szerint történt. Az RL magának a nappali menetjelző lámpának a jele.

A gépkocsira elől két darab szintelen (fehér), RL jelzésű, a példa szerinti jóváhagyási jellel ellátott lámpa szerelhető [MR. 55/A.§ (1),(2)], mely a jóváhagyásból eredően megfelel minden vonatkozó követelménynek (szín, fényerő, fényeloszlás stb.) (**3. ábra**).

Az utólag felszerelhető lámpák korábban kizárólag csak nappali menetjelzőként világítottak. Ilyen egyszerűbb lámpák ma is készülnek, azonban egyre több az olyan – többnyire LED-es kivitelű – mely a nappali menetjelző és az első helyzetjelző lámpa fel-

3. ábra

adatait egyesíti. Ennek lényege, hogy mindkét funkcióban ugyanazok a fényforrások világítanak, de helyzetjelzőként jól érzékelhetően kisebb kibocsátott fényerővel, mint nappali menetjelzőként.

Az egyesített lámpa jóváhagyási jelcsoportjában az RL jelzésen kívül ott kell lennie a helyzetjelzőre utaló A jelnek is. Ellenkező esetben helyzetjelzőként nem világíthat (**4. ábra**).

4. ábra

Az egyesített lámpáról sokan úgy vélik, hogy a nappali menetjelző az előírások ellenére együtt világít a fényszóróval. Valóban úgy tűnhet, hiszen ugyanaz a lámpa világít, azonban kisebb fényerővel. Az átváltási pillanatot látva egyértelművé válik a dolog.

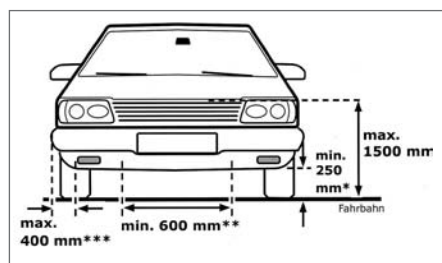
Egyesített lámpa felszerelése esetén a jármű eredeti első helyzetjelzőjének működését meg kell szüntetni (pl. az izzó kiserelésével). Fontos követelmény a lámpáknak az MR. 55/B. § (2) alapján történő helyes geometriai elhelyezése a gépkocsin. Csak RL jelű lámpa esetében:

- az átvilágított felület alsó széle az úttest szintjéhez 250 mm-nél közelebb és attól 1500 mm-nél távolabb nem lehet;
- az átvilágított felület külső széle a gépkocsi legszélső pontjától 400 mm-nél távolabb, a különböző oldalon lévő lámpák átvilágított felületének belső szélei egymáshoz 600 mm-nél közelebb nem lehetnek, azonban az olyan gépkocsin, amelynek a teljes szélessége nem éri el az 1300 mm-t, a belső szélek közötti legkisebb távolság 400 mm-re csökkenthető.

A 48.R. nem határozza meg a legszélső ponthoz viszonyított 400 mm betartását. E tekintetben az MR. és a 48.R. nincs összhangban. Az esetleges vitákat elkerülendő a lámpa utólagos felszerelések célszerű a 400 mm-es távolság fentiek szerinti figyelembevételével.

Amennyiben RL és A jelű egyesített lámpát alkalmaznak, akkor – a helyzetjelző rendeltetéséből következően – a min. 250 mm* helyett a 350 mm a kötelező határérték, és ekkor előírt a max. 400 mm*** távolság betartása.

(A fentebbi csillagozások a következő, **5. ábra** alapján értelmezendők.)

5. ábra

Ha egy jármű első irányjelző lámpája és a nappali menetjelző lámpa közötti távolság egyenlő vagy kisebb, mint 40 mm, a 48.R. lehetővé teszi, hogy a nappali menetjelző lámpa az adott oldali irányjelző teljes működési időtartamára (mind a BE és KI ciklusra) kikapcsolódjon, vagy csökkent fényerővel működjön (**utóbbi látsd az alábbi képeken**).

Közeli elhelyezés esetében az irányjelző megfelelő láthatóságának biztosítása okán javasolt és indokolt az említett lehetséges kapcsolási módok egyikének alkalmazása akár utólagos a felszerelés, akár gyári az alkalmazás.

6/a ábra

6/b ábra

Fentebb leírtak egyaránt vonatkoznak az utólag alkalmazott izzós vagy LED-es lámpákra.

Az utólagos felszerelés legjellemzőbb hibái

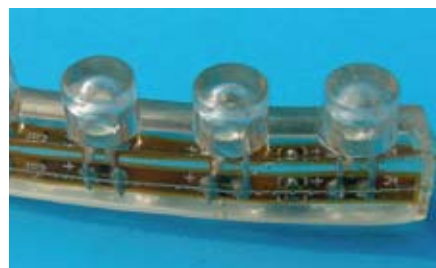
Sajnos meglehetősen sok, a forgalmazók, illetve a felhasználók által nappali menetjelző lámpának mondott, vélt lámpa alkalmazása. Ezek egy része nemhogy nem rendelkezik nappali menetjelzőként (RL) történt jóváhagyással, de kialakítását tekintve még lámpának sem mondható, csupán egyfajta „dekorációs fénynek”.

Utólagos felszerelési szándék esetén, a lámpagarnitúra megvásárlása, felszerelése előtt feltétlenül szükséges annak ellenőrzése, hogy rendelkezik-e nappali menetjelző lámpára (RL) vonatkozó jóváhagyással, azaz megtalálható-e rajta az alakilag és tartalmilag megfelelő jóváhagyási jelcsoport. Lehetőség szerint mindenképp célszerű egy ismertebb gyártó termékét választani.

7. ábra

Gyakori „dekoráció” a nappali menetjelzőnek mondott, különböző hosszúságú öntapadós LED-sor, melyet a járműre ragasztanak. Kirívó esetben a fényszórócsoportházának megbontásával belülről ragasztják, mintha gyári kivitel lenne. Azonban ilyen esetekben a fényszórócsoportházájában nem található az RL jelölés, ezért megalapozottan kifogásolható az e fajta megoldás (**8. ábra**).

8. ábra

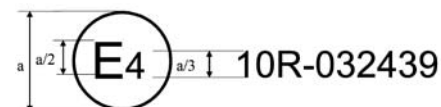
A kapcsolási módokat tekintve alapvető hiba, ha a nappali menetjelző együtt világít a fényszóróval, mondván, hogy gyári kivitelben is van ilyen. Valóban van ilyenek tűnő kialakítás, de mint tudjuk, ilyenkor jelentősen kisebb fényerővel első helyzetjelzőként világít. Ezt azonban az alkalmazók figyelmen kívül hagyják. Ismeretes az egyébként kötelezően színtelen (fehér) lámpák házilagos színezése. A lámpa színének megváltoztatása esetén a jóváhagyás érvényét veszti (**9. ábra**).

9. ábra

2011. január 1. után felszerelt lámpák esetében már teljes joggal kifogásolható, ha a nappali menetjelzővel egyidejűleg világítanak a helyzetjelző lámpák.

Fontos megemlíteni, hogy a jóváhagyási jeleket keresve sok lámpán felfedezhető a következő példa szerinti jelcsoport, melynek meghatározó eleme a 10R jelölés.

Ez az ENSZ-EGB 10. számú előírására utalva azt jelenti, hogy az elektromágneses környezethez való alkalmazkodás (kompatibilitás) szempontjából a berendezés megfelelő. Ez pozitív dolog, de semmiképp nem jelenti azt, hogy az adott termék fényjelző berendezésként megfelel a vonatkozó előírásnak (87.R.). Csak a 10.R. szerinti jóváhagyással rendelkező lámpák felszerelése szabálytalan, az alkalmazásuk kifogásolandó.

Gyári beépítésű nappali menetjelző lámpák néhány változatáról

Az egyéb világító és fényjelző berendezésekhez viszonyított elhelyezést tekintve két irányzat létezik.

Az egyik, amikor a nappali menetjelzőt beépítik egy első lámpacsoportba (pl. a fényszórókkal egy házba), a másik módzat pedig, a különálló lámpaként történő elhelyezése a járművön.

Mindkét elhelyezési módzatban, a szóban forgó egység világíthat csak nappali menetjelzőként, vagy ahogy egyre gyakrabban látható, a már korábban említett, első helyzetjelzővel egyesített változatban.

10/a ábra

A **10/a és 10/b képeken** látható különálló lámpa csak nappali menetjelzőként világít. Az alábbi fényszórócsoportban egyesített rendeltetésű LED-sor látható, mely éppen nappali menetjelzőként világít (**11. ábra**).

11. ábra

A **12/a/b/c/d ábrán** megtekinthető, hogy egy lámpacsoportban miként világít a 21/5W-os izzóval szerelt egység helyzetjelzőként önállóan, vagy a fényszóróval együtt, továbbá ugyanez hogyan világít csak nappali menetjelzőként.

A képeken jól látható az egyes funkciókat jellemző, egymástól eltérő fényerő.

Sajátos kivitelű az a kombinált lámpacsoport, melyben van egyesített kanyarodási lámpa (K) plusz ködfényszóró (B) egyetlen izzóval, és külön izzóval egy nappali menetjelző lámpa (RL) (**13. ábra**).

Sajátossága és ritkább alkalmazása miatt az ilyen szerkezetű kombinált lámpacsoport működésének áttekintése, ellenőrzése első alkalommal fokozottabb figyelmet igényel. Létezik a kép szerinti izzós változatú csoportosított első irányjelző és nappali menetjelző (**14. ábra**).

Már említésre került a nagyon közeli (≤ 40 mm) menetjelző és irányjelző lámpa esete. (Ez a kivétel a csoportosított lámpa.)

10/b ábra

(12/a ábra)

(12/b ábra)

(12/c ábra)

(12/d ábra)

(13. ábra)

(14. ábra)

Ennek egy sajátos változata a menetjelző és az irányjelző lámpa egyesítése, amikor is mindkét funkció esetében az átvilágított felület és a

fényforrások azonosak. [Ez a kivétel az egyesített lámpa. A fogalmakat lásd: MR. 40. § (4).] Ekkor természetesen ugyanazon oldalon nem világíthat egyszerre a két funkció. A 48.R. előírása alapján az irányjelző működések, annak teljes működési időtartamára (mind a BE és KI ciklusra) a színtelen (fehér) menetjelző funkció legyen kikapcsolva. Azaz az adott oldalon csak az irányjelző fénye villoghat.

Fentebb leírtak egyaránt vonatkoznak a gyári beépítésű izzós vagy LED-es lámpákra.

Amennyiben a lámpák és a járművek gyártói, valamint az utólagos felszerelők minden tekintetben betartják a vonatkozó előírásokat, továbbá a használat is a KRESZ előírása szerint történik, akkor a lámpák közlekedésbiztonsági szempontból maradéktalanul betöltik rendeltetésüket, miszerint nappal jobban láthatóvá teszik a gépjárműveket.

GÁL ISTVÁN

Forrás:
Hella, VW-AUDI, a szerző fotói